

Logistics Việt Nam trước áp lực biến động: Chuyển xanh để giữ đà tăng trưởng

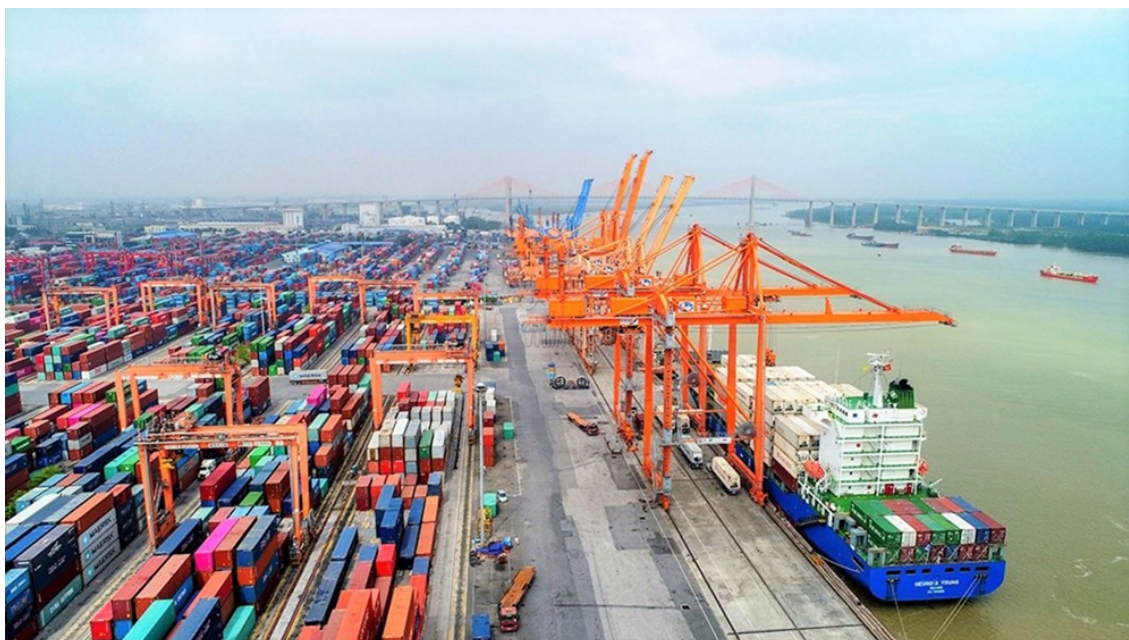
07:39 01/05/2026

Trong bối cảnh kinh tế toàn cầu tiềm ẩn nhiều bất ổn, ngành logistics đang chịu tác động trực tiếp từ những cú sốc địa chính trị và biến động năng lượng. Tại Việt Nam, áp lực này càng rõ nét khi chi phí vận tải tăng cao, chuỗi cung ứng đối mặt nguy cơ gián đoạn. Trước tình hình đó, chuyển đổi xanh không còn là lựa chọn mang tính xu hướng, mà đã trở thành yêu cầu cấp thiết để ngành logistics duy trì tăng trưởng và nâng cao năng lực cạnh tranh.

Chi phí nhiên liệu leo thang, lộ rõ điểm nghẽn phụ thuộc năng lượng hóa thạch

Những căng thẳng kéo dài từ Nga - Ukraine đến khu vực Trung Đông đã khiến thị trường năng lượng toàn cầu biến động mạnh. Giá dầu tăng cao không chỉ ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất mà còn trực tiếp đẩy chi phí logistics lên mức đáng kể. Trong cơ cấu chi phí logistics, vận tải chiếm tỷ trọng lớn, trong đó riêng nhiên liệu đã chiếm khoảng 30-35%. Khi giá dầu diesel tăng mạnh, toàn bộ chuỗi cung ứng đều bị “đội chi phí”.

Với quy mô thị trường hơn 60 tỷ USD và khoảng 45.000 doanh nghiệp đang hoạt động, logistics là một trong những ngành giữ vai trò then chốt của nền kinh tế. Theo Hiệp hội Doanh nghiệp dịch vụ Logistics Việt Nam, chi phí logistics hiện chiếm khoảng 16% GDP – cao hơn so với nhiều quốc gia phát triển. Điều này vừa là thách thức, vừa là dư địa lớn để cải thiện hiệu quả vận hành.

Ứng dụng năng lượng xanh và tự động hóa trong kho vận giúp doanh nghiệp logistics giảm chi phí, hướng tới phát triển bền vững

Ở chiều ngược lại, nhu cầu thị trường vẫn đang tăng trưởng tích cực. Với dân số hơn 100 triệu người, tiêu dùng nội địa tiếp tục mở rộng, kéo theo nhu cầu vận chuyển hàng hóa. Đồng thời, hoạt động xuất nhập khẩu duy trì đà tăng trưởng mạnh, với tổng kim ngạch đạt hàng trăm tỷ USD mỗi năm. Sản lượng hàng hóa qua cảng biển và hàng không đều tăng, khẳng định vai trò ngày càng quan trọng của logistics trong chuỗi giá trị kinh tế.

Tuy nhiên, chính sự phụ thuộc lớn vào năng lượng hóa thạch đang trở thành điểm yếu của ngành. Khi giá nhiên liệu biến động, doanh nghiệp gần như không có nhiều “vùng đệm” để thích ứng, khiến lợi nhuận bị bào mòn và rủi ro gia tăng.

Xanh hóa và số hóa - “chìa khóa kép” nâng sức cạnh tranh ngành logistics

Trước áp lực kép từ chi phí và yêu cầu giảm phát thải, xu hướng chuyển đổi sang năng lượng xanh đang trở thành giải pháp mang tính chiến lược. Việc ứng dụng năng lượng tái tạo không chỉ giúp doanh nghiệp giảm phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch, mà còn đáp ứng các tiêu chuẩn môi trường ngày càng khắt khe từ đối tác quốc tế.

Thực tế cho thấy nhiều doanh nghiệp logistics lớn đã bắt đầu chuyển mình. Transimex là một trong những đơn vị tiên phong khi triển khai hệ thống điện mặt trời tại các trung tâm logistics, qua đó tiết kiệm đáng kể chi phí điện năng và giảm phát thải CO₂. Không dừng lại ở đó, doanh nghiệp còn đầu tư mạnh vào tự động hóa, ứng dụng công nghệ trong quản lý kho bãi và vận hành.

Xu hướng này cho thấy chuyển đổi xanh không tách rời chuyển đổi số. Việc ứng dụng công nghệ, trí tuệ nhân tạo và robot trong logistics giúp tối ưu hóa quy trình, giảm tiêu hao năng lượng và nâng cao hiệu suất vận hành. Các mô hình kho thông minh, vận hành bằng điện thay thế diesel đang dần trở thành tiêu chuẩn mới.

Ở góc độ vĩ mô, các chuyên gia cho rằng cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp để hỗ trợ doanh nghiệp. Trong ngắn hạn, việc điều chỉnh chính sách thuế, tăng dự trữ năng lượng và ổn định nguồn cung nhiên liệu có thể giúp giảm áp lực chi phí. Đồng thời, cải cách thủ tục hành chính và thúc đẩy số hóa sẽ góp phần rút ngắn thời gian, giảm chi phí trong chuỗi cung ứng.

Về dài hạn, đầu tư vào năng lượng tái tạo và phát triển hạ tầng logistics xanh cần được xem là trụ cột chiến lược. Bên cạnh đó, việc nâng cao năng lực vận tải quốc tế của doanh nghiệp trong nước cũng là yếu tố quan trọng. Hiện nay, sự phụ thuộc vào các hãng vận tải nước ngoài khiến chi phí logistics dễ bị tác động bởi biến động giá cước toàn cầu. Việc phát triển đội tàu biển và hàng không quốc gia sẽ giúp tăng tính chủ động và giảm chi phí dài hạn.

Ngoài ra, việc áp dụng các tiêu chuẩn ESG trong quản trị doanh nghiệp sẽ giúp ngành logistics Việt Nam nâng cao vị thế trong chuỗi cung ứng toàn cầu. Đây không chỉ là yêu cầu từ thị trường quốc tế mà còn là cơ hội để doanh nghiệp tái cấu trúc theo hướng bền vững hơn.

Có thể thấy, trong bối cảnh đầy biến động, ngành logistics Việt Nam đang đứng trước một ngã rẽ quan trọng. Chuyển đổi xanh không chỉ là giải pháp ứng phó với biến động giá nhiên liệu, mà còn là nền tảng cho tăng trưởng dài hạn. Sự kết hợp giữa chính sách hỗ trợ từ Nhà nước và nỗ lực đổi mới từ doanh nghiệp sẽ quyết định khả năng bứt phá của ngành trong thời gian tới.

Nam Sơn